

Täysistunto

Keskiviikko 6.5.2020 klo 14.03—20.24

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 31/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään puolustusvaliokuntaan, jolle hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. Asian esittelee ministeri Paatero. Ymmärsin, että ministeri Kaikkosella on lähtö kohta pois. Jos haluatte käyttää puheenvuoron, voitte käyttää sen heti ministeri Paateron jälkeen.

Keskustelu

18.14 **Kuntaministeri Sirpa Paatero** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on siis esitys laiksi Senaatti-kiinteistöistä, Puolustuskiinteistöistä ja siihen liittyviksi muutamiksi muiksi laeiksi.

Tämä esitys on kauan kaivattu. Ihmiset, jotka ovat olleet edustajina puolustusvaliokunnassa ja osin myöskin muissa turvallisuuteen liittyvissä valiokunnissa, tietävät, että asia on ollut pitkään tarpeen. Monia selvityksiä on tehty, ja nyt olen iloinen, että tähän hallitusohjelmaan kirjattiin myöskin linjaus, että puolustushallinnon kiinteistöjärjestelmää kehitetään palvelemaan puolustushallinnon tarpeita aiempaa paremmin. Siltä perusteelta on siten tehty yhteistyössä puolustus- ja valtiovarainministeriön kanssa ensin yhteinen hanke-toimisto, joka on ollut viime elokuusta asti toiminnassa, ja siellä on ollut ohjausryhmä ja erillisiä projektiryhmiä niin, että laajasti noin 80 henkilöä eri tahoilta, jotka tähän liittyvät, ovat olleet tätä valmistelua tekemässä. Sen lisäksi meillä on ollut tuossa joulukuun 17. päivä talouspoliittisen ministerivaliokunnan käsittely, jossa on tehty yhteiset linjaukset, ja nyt sitten ollaan päästy tähän varsinaiseen hallituksen esitykseen.

Tähän lakipakettiin kuuluu siis laki Senaatti-kiinteistöistä ja Puolustuskiinteistöistä, mutta myöskin muutetaan samalla lakia liikelaitoksista yleisesti ja muutamia muita lakeja. Tämä liikelaitoslaki Puolustuskiinteistöistä ja Senaatti-kiinteistöistä on erityislaki, johonka sisältyvät siis valtion omistamien Puolustuskiinteistöjen uudelleenorganisointia koskevat säännökset sekä Senaatti-konsernia ja Senaatti-kiinteistöjä koskevat liikelaitoskohtaiset säännökset.

Nyt siis rakennetaan kahta erillistä organisaatiota, elikkä kiinteistövarallisuus olisi jatkossa keskittynyt kahteen liikelaitosorganisaatioon, nykyisiin Senaatti-kiinteistöihin ja perustettavaan Puolustuskiinteistöihin, joista sitten yhteisesti muodostuu Senaatti-konserni.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Tässä Senaatti on itsenäinen, mutta ylintä ohjausvaltaa joka tapauksessa käyttää eduskunta, joka vahvistaa vuosittaisissa talousarviomenettelyissä liikelaitoksen palvelu- ja toimintatavoitteet, antaa suostumukset lainanotolle — sille, kuinka paljon nämä voivat ottaa lainaa — investoinneille ja muille sitoumuksille. Eduskunnan ohjauksen puitteissa sitten puolustusministeriö ohjaisi Puolustuskiinteistöjä ja valtiovarainministeriö Senaatti-kiinteistöjä, eli ohjausta ja organisaatiota on rakennettu tällä tavoin.

Tästä on tulossa varsin suuri, sillä näin ollen tällä yhdistelmällä siellä on yhteensä 1 100 työntekijää ja yhteinen liikevaihto noin 800 miljoonaa euroa. Kiinteistövarallisuus siirrettäisiin nykyisen Senaatti-kiinteistön sisältä sinne erilliseksi perustettavaan Puolustuskiinteistöihin, ja myöskin rakennuslaitoksessa nykyisin oleva henkilöstö siirrettäisiin pääosin Puolustuskiinteistöihin, mutta on myöskin jotain yhteisiä toimintoja, jolloin varmaan on perusteltua, että osa henkilöstöstä siirtyisi Senaatti-kiinteistöjen puolelle konserniin. Kaikki siirrot tapahtuvat liikkeenluovutuksen periaatteella eli työ- ja palkka- ynnä muut ehdot säilyttäen, ja minkään näköisiä vähennystarpeita tähän kohtaan henkilöstön osalta ei ole, vaan enemmänkin siellä on ollut puutteita esimerkiksi rakennuttamispalveluihin liittyen.

Laki — kiitokset eduskunnalle — saatiin nyt tässä esiteltäväksi, koska tavoitteena on, että laki olisi voimassa 1. päivä heinäkuuta tänä vuonna, jolloin liikelaitos voisi aloittaa sitten vuodenvaihteessa. Ja kun tässä on näin suuresta henkilöstömäärästä ja kiinteistöjen omaisuuden siirrosta kyse, niin ymmärrettävästi ne vaativat jonkun verran valmistelua ja neuvotteluja sitten henkilöstön kanssa. Toivon, että asia etenee hyvässä yhteistyössä tässä.

18.19 Puolustusministeri Antti Kaikkonen: Arvoisa puhemies! Tämän puolustushallinnon toimitilojen omistajuuden hallintaa koskevan hankkeen keskeisenä tavoitteena oli etsiä keinoja Puolustusvoimien alueisiin ja toimitiloihin liittyvien toimintaedellytysten turvaamiseksi muuttuneessa toimintaympäristössä ja kaikissa turvallisuustilanteissa. Lisäksi tavoitteena oli vastata Puolustusvoimien kiinteistökustannusten noususta aiheutuviin haasteisiin. Ilman muutoksia oli ennakoitu kustannustason ja sen osuuden Puolustusvoimien toimintamäärärahoista jatkuvasti nousevan, vaikka Puolustusvoimat on vuosiloma-uudistuksen ja toimintamallimuutosten myötä merkittävästi tehostanut tilan käyttöä viime vuosien aikana. Tavoitteena oli lisäksi hallinnonalan tilahallinnan ja sen strategisen ohjauksen kehittäminen sekä laajemmin koko valtion kiinteistöalan kehittäminen erityisesti valmiuden ja turvallisuuden näkökulmasta.

Tällä hallituksen esityksellä esitetään pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaisesti perustettavaksi Senaatti-kiinteistöille tytärliikelaitos Puolustuskiinteistöt, joka vastaisi Puolustusvoimien ja sen tiettyjen strategisten kumppanien tilapalveluista kaikissa turvallisuustilanteissa. Puolustuskiinteistöt ja Senaatti-kiinteistöt muodostaisivat yhdessä Senaatti-konsernin, jossa toiminnan tehostamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi tuotettaisiin lähes kaikki hallinto- ja tukipalvelut yhteisesti. Siltä osin kuin liikelaitokset tuottaisivat samoja palveluita, kahdennus mahdollistaisi joustavan resurssien käytön. Puolustusvoimien sopimus- ja yhteistyökumppani olisi kuitenkin kaikkien palveluiden osalta Puolustuskiinteistöt, niin kuin ministeri Paatero tässä äsken esitteli.

Voi senkin tässä todeta, että tämä esitys ehti jossakin valmisteluvaiheessa olla hivenen ongelmallisessakin asennossa, mutta hyvässä yhteistyössä ministeri Paateron kanssa asiaa ohjailtiin parempaan suuntaan, ja nyt voi sanoa, että esitetty muutos vastaa puolustushal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

linnon tarpeisiin. Yhden strategisen kumppanin malli kiinteistöalalla on hallinnonalan aiempien sisäisten selvitysten perusteella toimivin ratkaisu, eli järkeä tässä on.

Hallinto- ja tukipalveluiden tuottaminen konsernissa keskitetysti on tarkoituksenmukainen järjestely kustannusten hallinnan näkökulmasta. Se myös mahdollistaa sen, että Puolustuskiinteistöjen erityisasiantuntemusta valmiuden, turvallisuuden, suojarakentamisen ja ympäristönsuojelun alalla voidaan hyödyntää muun valtionhallinnon tarpeisiin.

Konsernin yhteisten palveluiden tuotannon järjestämisessä tulee huomioida Puolustuskiinteistöjen suorituskykyvaatimukset normaaliolojen lisäksi häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Kriittisten yhteisten palveluiden tuottaminen tulee pystyä turvaamaan vastaavalla tavalla kuin Puolustuskiinteistöjen oma palvelutuotanto. Vastaavasti tulee turvata Puolustusvoimien kiinteistötiedon tietoturvallinen hallinta ja käsittely.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä on esitetty Puolustuskiinteistöjen ja Senaatti-konsernin ohjauksen periaatteet. Lähtökohtaisesti Senaatti-konserni olisi valtiovarainministeriön hallinnonalalla ja sen ohjauksessa. Puolustusministeriö ohjaisi kuitenkin Puolustuskiinteistöjä sen tuottaessa palveluita Puolustusvoimille ja sen kumppaneille. Kahden ministeriön ohjausmallin toimivuus edellyttää ohjauksesta sopimista yksityiskohtaisesti sekä jatkuvaa tiivistä yhteistyötä ohjauksen toteutuksessa. Koska Puolustuskiinteistöt käytännössä on riippuvainen Senaatti-kiinteistöjen tuottamista yhteisistä palveluista, tulee myös nämä huomioida ohjauksessa. Koko konsernia koskevista asioista päätetään Senaatti-kiinteistöjen hallituksessa, minkä vuoksi ministeriöiden välinen ohjausyhteistyö tulee ulottaa myös tälle tasolle. Ohjausmallissa tulee huomioida toimintamallit mahdollisissa poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.

Muutoksen myötä puolustushallinto siirtyisi valtiolla yleisesti käytössä olevaan kokonaisvuokramalliin. Muutoksella ei olisi välittömiä vaikutuksia kiinteistökustannuksiin, koska pääomavuokra koostuu samoista elementeistä, joita Puolustusvoimien nykyisessä vuokramallissa käytetään. Toiminnan uudelleenjärjestämisen ja tehostamisen vaikutusten todentamiseksi tulee luoda kustannusten seurannalle malli, jolla voidaan seurata vaikutuksia verrattuna ennusteeseen. Seurannassa tulisi pystyä erittelemään kiinteistöjärjestelmän muutoksen vaikutukset ja Puolustusvoimien oman toiminnan, kuten tilankäytön, edelleen-tehostamisen vaikutukset.

Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Puolustushallinnon näkökulmasta tältä pohjalta voidaan edetä.

Puhemies Matti Vanhanen: Kun tässä oli kaksi perusteellista ministeriesittelyä, niin pidennän tätä puolen tunnin aikaa kolmeen vartiin, niin saadaan keskusteluakin käytyä.

18.23 **Markus Mustajärvi vas:** Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmaan Puolustuskiinteistöistä kirjattiin seuraavaa: ”Puolustushallinnon kiinteistöjärjestelmää kehitetään palvelemaan puolustushallinnon tarpeita aiempaa paremmin. Senaatti-kiinteistöille perustetaan tytäriyksikkö Puolustuskiinteistöt, joka vastaa puolustushallinnon erityistarpeista muuttuneessa turvallisuustilanteessa. Puolustuskiinteistöjen velvoitteista säädetään lailla. Tavoitteena on vähentää toimitilakustannusten nousua.” Tuo kirjaus on valitettavasti epäonnistunut. Tunnustan sen, vaikka itse olin hallitusneuvotteluissa kyseisessä työryhmässä, ja siksi on syytä tunnustaa myös oma virheensä. Puolustusvaliokunnassa vallinneen hyvin suuri yksimielisyys siitä, että haitallisesta vuokrankorotus- ja maksuautomaatista, itse asiassa monessa tapauksessa vuokraorjuudesta, on päästävä eroon muillakin valtionhallin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

non aloilla. Sama henki vallitsi hallitusneuvotteluissa, mutta se henki sai epäonnistuneen muodon kirjauksessa.

Valtion rahan kierrättäminen niin, että se heikentää Puolustusvoimien perustehtävien tosiasiallista täyttämistä, on lyhytnäköistä osaoptimointia, ei suinkaan kokonaisvaltaista kehittämistä. Itse asiassa hallituksen esityksen perusteluista löytyy kohta, joka avaa tätä kysymystä ja asetelmaa aika hyvin. Suora lainaus: ”Itsenäisenä liikelaitoksena Puolustuskiinteistöt olisi lähtökohtaisesti puolustusministeriön hallinnonalalla ja siten puolustusministeriön ohjauksessa. Valtiovarainministeriön ohjausvalta ei tällöin toteutuisi samalla tavalla kuin tytärliikelaitosmallissa.” Ja edelleen: ”Samalla olisi olemassa riski siitä, ettei valtion vuokramallia ja valtiolle yhteisiä toimitilahallinnon lähtökohtia kyettäisi toteuttamaan yhdenvertaisesti valtion virastoille ja laitoksille.”

Arvoisa puhemies! Muutama poiminta hallituksen esityksen lakitekstistä. Ensinnäkin Senaatti-kiinteistöt vahvistaa Puolustuskiinteistöjen tilinpäätöksen ja vastaa osin lainan annosta. Toiseksi Senaatti-kiinteistöjen toimitusjohtaja toimii esittelijänä asioissa, joilla on merkittävä vaikutus koko konserniin. Ja kolmanneksi, Puolustuskiinteistöjen talousarvioesitys, tavoitteet, tulostavoitteet ja tuloutus sisällytetään Senaatti-kiinteistöjen vastaaviin esityksiin.

Nämä kaikki kohdat osoittavat konkreettisesti, millaisessa asemassa tytärliikelaitos on konsernirakenteessa. Mahdollisessa kiistatilanteessa ei paljon paina se, että Puolustuskiinteistöjen hallituksen puheenjohtaja ja enemmistö hallituksen jäsenistä nimitetään puolustusministeriön esityksestä. On huomattava myös, että tämä iso muutos koskee myös Puolustushallinnon rakennuslaitoksen henkilökuntaa. Toivon kyllä, että valiokuntakäsittelyssä nämä asiat huomioidaan ja rakennetaan sellaiset topparit mietintöön jo täällä salissa, ettei synny uutta mini-Senaattia. Sen myötä, jos näin tapahtuu, ei ratkea se perusongelma.

18.27 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät ministerit ja edustajakollegat! Puolustusvoimain entinen komentaja, kenraali Jarmo Lindberg totesi maanpuolustuskurssin avajaisissa, että olemme takomassa miekat taloiksi, ja viittasi siihen, miten ison osan puolustusbudjetista nämä kiinteistömenot ovat vieneet vuoden 2003 jälkeen, kun Puolustusvoimien kiinteistöt siirtyivät valtion liikelaitoksen alaisuuteen.

Tätä uudistusta on pitkään odotettu. Puolustusvoimillahan on tänä päivänä kiinteistöjä noin 2,7 miljoonaa neliötä ja vuokriin uppoaa noin kymmenesosa Puolustusvoimien budjetista, mikä on varsin iso summa. Nämä lisääntyvät kiinteistömenot ovat poissa valmiudesta, koulutuksesta ja materiaalihankinnoista, ja tähän ongelmaan olemme etsineet ratkaisua puolustusvaliokunnassa pitkään, ja ei tämä esitys kyllä aivan sitä ole, mitä me kokoomuksessa ainakin olemme odottaneet.

Puolustusministeri Kaikkonen antoi tästä varsin positiivisen kuvan. Puolustusvoimat tietysti yleensäkin on kovin sopeutuvainen, ja siellä kyllä tunnollisesti tehdään, mitä poliittinen järjestelmä sanoo, mutta itse olen saanut kyllä viestiä siitä, että ei tämä esitys myöskään Puolustusvoimia oikein tyydytä, ainakaan niissä keskusteluissa, mitkä eivät ole aivan niitä virallisimpia.

Kokoomus ei siis ole kannattamassa tätä tytäryhtiömallia. Niin kuin tässä edellä edustaja Mustajärvinen toi esille, tämä ei välttämättä ja ehkä todennäköisestikään tule ratkaisemaan niitä ongelmia, mitkä ovat olleet. Eli syntykö tässä aidosti järjestelmä, missä ei olisi erillistä isäntää, joka määrittelee vuokraa, ja sitten pystyttäisiin hillitsemään näitä vuokran nousuja?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Kokoomus on ajanut mallia, jossa Puolustusvoimien kiinteistöt irrotettaisiin tosiasiallisesti Senaatti-kiinteistöistä omaksi itsenäiseksi toimijaksi ja näin Puolustusvoimat voisivat niitä hallita tehokkaammin. Toisaalta jäin sitten miettimään, että jos tästä ongelmavyyhdistä, minkälainen monessa mielessä Senaatti-kiinteistöt on, ollaan nyt luomassa Senaatti-konsernia, niin jääväthän sinne samat ongelmat. Esimerkiksi poliisilta tulee huomattavasti vastaavantyyppistä huolta kuin mitä on ollut esillä Puolustusvoimien puolella ja monessa muussa.

Arvoisa puhemies! Aivan loppuun: Hivenen ihmettelen sitä, että kun eduskunnassa olemme sopineet, että vain koronaan liittyvät kiireelliset asiat eduskunta nyt käsittelee, niin meillä näin iso ja varsin monimutkainen ja hankala asia on tulossa puolustusvaliokunnan käsittelyyn tämän koronakevään aikana aika kiireelliselläkin käsittelyaikataululla ja laajalla kuulemisella. En pidä sitä tässä tilanteessa kyllä kovinkaan soveliaana, ja mielestäni sitä täytyy eduskunnassa vielä pohtia, että jos tämä käsittely paljastaa vielä ongelmia tästä esityksestä, niin pitää olla valmiutta myös antaa eduskunnalle enempi aikaa tämän käsitteilyyn koronattomanakin aikakautena.

18.30 Pauli Kiuru kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on muutama kohta, jotka ovat herättäneet huolta pitkään: ensinnäkin tämä kustannusten jatkuva nousu on toinen, ja toinen asia on sitten tietysti tämä korjausvelan kasvu ja kiinteistöjen kunto ylipäätään. Ja kun tämän kiinteistöjenkuntoaasian sanoin tässä, niin haluan tässä yhteydessä kiinnittää sisätilaongelmiin huomiota. Tässä talossa on sitäkin asiaa hyvin laajasti käsitelty. Tarkastusvaliokunta teki laajan mietinnön siitä, taisi olla vuonna 2013, ja ympäristövaliokunnassa olen ollut kahtena edellisenä vaalikautena, kahdeksan vuotta, mukana, ja nämä asiat ovat sellaisia, jotka jatkuvasti tulevat esiin eri valiokunnissa, mukaan lukien ympäristövaliokunta.

Vuodenvaihteessa tein kirjallisen kysymyksen puolustusministeri Kaikkoselle Puolustusvoimien käyttämien rakennusten sisätilaongelmista: miten laajoja ne ovat ja miten niitä pyritään ratkaisemaan. Sain siihen hyvän vastauksen, sangen perusteellisen vastauksen, ja uskon, että ministeri on käyttänyt siihen vähintäänkin yhden viikonlopun päivän, kun on tätä vastausta laatinut — todennäköisesti yhdessä virkamiesten kanssa kuitenkin. Kannustan hallitusta ja ministereitä nyt tämän organisaatiomuutoksen myötä kiinnittämään tähän sisätilaongelmaan huomiota, jotta se tulee ratkaistua, niin kuin tässä kirjallisessa vastauksessa sanoitte, että uskotte, että on realistista odottaa muutosten johtavan siihen, että sisätilaongelmiin kiinnitetään erityistä huomiota ja ne tulevat myös paremmalle mallille. On kohtuutonta, jos motivoitunut nuori tulee varusmiespalvelukseen ja joutuu keskeyttämään sen muutaman viikon palveluksen jälkeen ihan vain sen takia, että sisätilaongelmat aiheuttavat niin vakavia oireita, että palveluksen jatkaminen on mahdotonta. Se on erittäin iso takaisku: ihminen on suunnitellut elämänsä tietyn järjestyksen, ja jos on ajatellut, että tässä on varusmiespalvelus, joka kestää useamman kuukauden, jopa vuoden, niin se vaikuttaa kyllä sitten opiskeluun ja muuhun elämän suunnitteluun. Valtaosa ihmisistä, jotka palvelukseen tulevat, on erittäin motivoituneita siihen, ja se on kotiväelle ja nuorelle ihmiselle erittäin suuri takaisku, jos sen joutuu sitten tällaisen syyn takia keskeyttämään. Eli toivon tälle uudistukselle siinä mielessä hyvää jatkoa ja raikkaita sisätilaolosuhteita myös kasarimirakennuksissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

18.33 **Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen tärkeänä tavoitteena on vähentää toimitilakustannusten nousua. Tällä hetkellä Puolustusvoimien määrärahoista noin 10 prosenttia menee kiinteistökuluihin. Kustannusten suhteellista nousua on jouduttu hillitsemään esimerkiksi puolustusvoimauudistuksessa tehdyillä varuskunta-, varikko- ja muiden tilarakenteiden leikkauksilla. Puolustuksen toimitilojen kokonaismäärän supistamisesta huolimatta kiinteistömenojen kasvu on jatkunut. Tämä on pakostikin vaikuttanut kaikkeen muuhun samasta määrärahasta rahoitettavaan toimintaan, mikä on kaventanut Puolustusvoimien toimintaedellytyksiä.

Syy kiinteistömenojen kasvulle on valtion kiinteistömäärän hallinnasta vastaavan Senaatti-kiinteistöjen vuokrausmalli, jossa Puolustusvoimat maksaa tiloistaan suurempaa vuokraa kuin mitä niistä syntyy kustannuksia. Valtion näkökulmasta ei kuitenkaan ole mitään järkeä siinä, että sen oma toiminta joutuu maksamaan kiinteistöä markkinaehtoisella hinnalla. Puolustuksen toimialan kiinteistöt eivät voi tuottaa tuloa valtion liikelaitokselle, eikä se ole niiden tarkoituksaan.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä valtion kiinteistövarallisuus on keskitetty Senaatti-kiinteistöille sekä sen tytärliikelaitokseksi perustettavalle Puolustuskiinteistöille. Kuitenkin puolustusministeriön toteuttamissa selvityksissä suositellaan, että kiinteistöjen omistamiseen perustettaisiin kokonaan uusi liikelaitos puolustusministeriön hallinnonalalle, siis Puolustuskiinteistöt ilman suhdetta Senaatti-kiinteistöihin. Tätä näkökulmaa perussuomalaiset ovat puolustaneet koko prosessin ajan.

Hallituksen esityksen lausuntokierroksella myös eduskunnan oikeusasiamies on kiinnittänyt huomiota siihen, että Puolustuskiinteistöjen asema itsenäisenä liikelaitoksena vähentäisi ristiriitaa koskien valtiovarainministeriön ohjausvaltaa puolustusministeriön hallinnonalalle kuuluvaan maanpuolustukseen käytettäviin kiinteistöihin.

Arvoisa puhemies! Esityksen suunta lienee oikea, mutta Puolustuskiinteistöt pitäisi perustaa täysin itsenäiseksi kokonaisuudeksi puolustusministeriön alaisuuteen, kuten asiantuntijat ovat todenneet, ei siis tytäryhtiöksi Senaatti-kiinteistöjen eli valtiovarainministeriön alaisuuteen. Muutoksessa on lisäksi huomioitava lakkautettavan Puolustushallinnon rakennuslaitoksen henkilöstön asema. Esityksen tulee johtaa Puolustusvoimien kustannussäästöihin alenevien tilavuokrien kautta, ei kokemusta ja erityistä ammattiosaamista hallitsevaa henkilöstöä vähentämällä.

18.36 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Tämä on asia, josta on jo pitkään puhuttu, perusteellisiakin puheenvuoroja on käytetty, ja tästä on myöskin hallitusohjelmassa melko selkeä kirjaus. Nyt tämä hallituksen esitys, joka meillä on tänne eduskuntaan saatu ja jota perustuslakivaliokunta alkaa nyt käsittelemään, minun nähdäkseni kirjaa aika hyvin ne seikat, mitä hallitusohjelmassakin haluttiin. Siinä oli selkeitä peruspremissioita.

Tässä kaivattiin ensinnäkin sitä, että Puolustuskiinteistöjä kehitetään puolustushallinnon tarpeista liikkeelle lähtien, ja tässä mallissa, jota nyt tässä haetaan, nimenomaan puolustushallinnon itsenäinen rooli näiden kiinteistöjen hallinnan osalta myöskin halutaan varmistaa.

Toinen iso seikka, johon useissa puheenvuoroissa on viittauksia tehty, on tietysti nämä kustannuspaineet, kustannusten karkaaminen, ja tässä halutaan löytää malli, jolla pystytäisiin hallitsemaan tätä kustannuskehitystä.

Kolmas seikka, joka hallitusohjelman lähtökohdissa on hyvin selkeästi, on henkilöstön aseman turvaaminen, ja tämä malli, mitä tässä nyt haetaan, selkeästi pyrkii siihen, että hen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

kilöstöä ei tarvitse vähentää. Tämä ei ole säästötoimi henkilöstön puolelta lainkaan, vaan halutaan se asema varmistaa.

Keskusteluja varmasti käydään valiokuntakäsittelyn yhteydessä. Yksi kysymys on varmaan se — mikä tässä nyt erällä ryhmällä, perussuomalaisilla ainakin selkeästi tuli — että tämän pitäisi olla itsenäinen Senaatti-kiinteistöistä. Senaatti-kiinteistöjen alaista tytäryhtiötä puoltaa tietenkin se seikka, että silloin me saamme sen asiantuntemuksen, joka Senaatti-kiinteistöissä on, käytettäväksi tähän tytäryhtiöön ja myöskin vältetään näissä kiinteistönhallinnoissa tarpeettomia päällekkäisyyksiä. Nehän ovat ne perusteet, jotka tässä hallituksen esityksessä selkeästi ovat.

Vaikuttaa siltä, että tähän asiaan varmasti tulee hienosäätöä valiokuntakäsittelyn aikana, mutta kyllähän nämä hallitusohjelmassa kirjatut peruslinjaukset nyt tässä mallissa toteutuvat, mikä on ilmiselvää tarkoituskin tässä hallituksen esityksessä.

18.39 Riikka Purra ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat olleet vuosia huolissaan Puolustusvoimien, poliisin, Rajan ja muidenkin turvallisuusalan toimijoiden nopeasti kasvaneista kiinteistökuluista. Vastaavasti olemme nostaneet esille maanpuolustuksellisen näkökulman puutteen kiinteistönhallinnossa, kun Puolustusvoimien kiinteistöt ovat olleet pääosin valtiovarainministeriön alaisuudessa olevan Senaatti-kiinteistö-liikelaitoksen omaisuutta.

Nyt käsillä olevan ehdotuksen mukaisesti valtion kiinteistövarallisuus olisi jatkossa kehitetty kahteen liikelaitosorganisaatioon, kuten täällä on puhuttu. Puolustushallinnon toimitilojen omistajuutta selvittävän hankkeen keväällä 2019 julkaistussa väliraportissa suositeltiin nimenomaan, että puolustusministeriön hallinnonalalle perustettaisiin Puolustuskiinteistöjen omistamiseen ja rakennuttamiseen sekä niiden hoitoon ja ylläpitoon keskittyvä, kokonaan uusi liikelaitos. Suunta siis toivottavasti on oikeanlainen, mutta se ei korjaa kuitenkaan näitä todellisia suuria ongelmia, kuten täällä on useaan kertaan jo todettu.

Yleisemminkin on tärkeää huolehtia siitä, etteivät liikeloudelliset seikat ohita turvallisuus- tai maanpuolustusnäkökohtia. Maanpuolustuksen ja esimerkiksi varusmiesten oikeuden puhtaaseen sisäilmaan kasarmeilla ei pitäisi olla liikeloudellinen puheenaihe. Mitä tulee esimerkiksi poliisiin ja Rajaan, on kohtuutonta, että vuosi vuodelta paisuvat tilakustannukset syövät resursseja varsinaiselta työltä ja toimintarahoituksesta. Näin ei pitäisi olla, mutta näin kuitenkin on. Rahaa ei budjetoida enempää, mutta tiloihin ja muun muassa ICT-hankkeisiin sitä menee koko ajan enemmän. Samaan aikaan sisäilmaongelmat ajavat näitä ihmisiä jopa pois alalta. Paisuvat kiinteistökustannukset ovat maan tapa. Sisäilmaongelmista kärsiminen on kansansairaus. Nykymalli on sotkenut valtion puolella toimintamenobudjettoinnin. Puolustushallinnossa kiinteistöt ja tilat ovat osa Puolustusvoimien operatiivista suorituskykyä ja sen turvaamista. Ne eivät siis ole mitään tahansa toimistorakennuksia, ja on siksi tärkeää varmistaa, että kiinteistönhallinnosta vastaa taho, joka on vastuussa myös lakisääteisistä tehtävistä ja toimintakyvystä.

Asiassa laajemmin kysymys ei siis kuitenkaan ole vain Puolustuskiinteistöjä koskevasta sääntelystä, vaan valtion toimitiloja ja muita tiloja koskevasta kokonaisvaltaisesta sääntelystä ja siis myös hallinnon kehittämisestä. Ongelmaa pitäisi lähestyä kokonaisuudessaan. Nyt tässä esityksessä isosta asiasta raaputetaan vain yhtä kulmaa.

18.42 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Keskustelussa ovat nyt Puolustusvoimien tilakysymykset, ja tässä on viittaus Senaatti-kiinteistöihin tullut monessakin puheenvuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

rossa. Varmaan kymmeniä vuosia on jo puhuttu siitä, että kun Senaatti-kiinteistöjen tuotovaade on muistaakseni noin 7 prosenttia, niin sinne on koko ajan sitten otettu muusta valtion toiminnasta — täällä on todettu nyt Puolustusvoimat, mutta Rajavartiosto on myös yksi merkittävä ja poliisitoimi ja kaikki tämäntyyppiset. Hyvin paljon budjettikuulemisessa, varsinkin hallinto- ja turvallisuusjaostossa, tulivat esille sisäilmaongelmat. Ne haittaavat ja vaikuttavat terveyteen henkilökunnalla erittäin merkittävästi.

Tämä on yksi askel eteenpäin, ja tietenkin toivoisi myös sitä, että voitaisiin edetä kaikilla valtionhallinnon aloilla sillä tavalla, ettei se, mitä eduskunta hyväksyy budjetissaan, sitten valu Senaatti-kiinteistöille vuokrissa, ja että toiminta pystyttäisiin turvaamaan. Mitä suuremmat ovat toimitilavuokrat, sitä vähemmän tietenkin jää sitten siitä budjetista käytettäväksi varsinaisen toimintaan.

Nyt tässä hallituksen esityksessä Senaatti-kiinteistöt -liikelaitoksesta muodostetaan kahden liikelaitoksen muodostama Senaatti-konserni ja Senaatti-kiinteistöt toimisi emoliikelaitoksena ja Puolustuskiinteistöt sen tytärliikelaitoksena. Senaatti-konsernin ylintä ohjausvaltaa käyttäisi eduskunta. Eduskunta vahvistaisi talousarviomenettelyssä muun muassa liikelaitoksen vuotuiset palvelu- ja toimintatavoitteet ja antaisi suostumuksensa konsernin lainanotolle, investoinneille sekä muille sitoumuksille. Eduskunnan ohjauksen puitteissa puolustusministeriö ohjaisi Puolustuskiinteistöjä ja valtiovarainministeriö Senaatti-kiinteistöjä.

Tulen nyt miettineeksi sitä tulevaa budjettikäsittelyä: kun eduskunnalle jää nyt tämä merkityksellinen vaikutus budjettiin, niin millä tavalla ohjataan sitten tulevan budjetin kautta toimintaa niin Senaatti-kiinteistöjen puolella kuin myös tytäryhtiössä. Tässä nyt tällä hetkellä totean, kun ei enempää tähän lainsäädäntöön vielä ole päässyt tutustumaan, että varmasti on erittäin tärkeä asia, että budjettia tarkastellessaan ja sitä hyväksyessään eduskunta ottaa sitten nämä seikat huomioon.

18.45 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Täällä on paljon nykypäivänä viljelty sanaa ”arkijärki” hallituksen keskuudessa. Itse jollakin lailla kuvittelisin omaavani kohtuullisen määrän kuitenkin maalaisjärkeä, ja tämä asia oli ensimmäinen, joka oikeastansa löi minulta jalat alta täällä eduskunnassa. Olin puolustusvaliokunnan kokouksessa ja kuulin ensimmäisiä visioita tästä asiasta. Olen ymmärtänyt, että täällä on viime hallituskaudella ollut hyvin yhtenäinen näkökulma siihen, että Senaatista pitää erottaa Puolustuskiinteistöt. Minun mielestäni tämä on ollut kaikille aivan päivänselvä asia, sekä vasemmalla että oikealla ja keskellä, joka paikassa.

Kun minä olin kuulemassa tätä esitystä ja siellä kerrottiin, että Puolustusvoimien hallinnassa olevat kiinteistöt siirretään pois Senaatista ja ne sijoitetaan Senaatin alle perustettavaan tytäryhtiöön, niin kyllä täytyy sanoa, että oli pikkuisen vaikea sulattaa tätä asiaa. Minun mielestäni tämä on aivan täysin pöyrityttävää, että lähdetään tämmöistä älyvapaata esitystä tuomaan tänne. Minä en ymmärrä, mikä siellä hallitusohjelman kirjauksessa voi olla niin vinksallaan, että pitää tällä lailla asian kanssa edetä. Se olisi kaikista selkeintä, kun Puolustuskiinteistöt sijoitettaisiin puolustusministeriön hallinnon alle. Eihän tässä ole mitään tolkkua. Meillä on Senaatti-kiinteistöt, jossa saako toimitusjohtaja 300 000 euroa palkkaa ja jossa ei ole minkäänlaista riskiä viedä eteenpäin ja laskuttaa Puolustusvoimia näistä asioista.

Ehkä täällä pitäisi ottaa esille se, kun nousivat nämä muutkin alat, onko Senaatti-kiinteistöt jollakin lailla tarpeellinen. Pitäisikö meillä olla Poliisikiinteistöt ja Rajakiinteistöt ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Puolustuskiinteistöt? Tämä on käsittämätöntä, että pidetään semmoista lypsylehmää tässä, elätetään rinnalla tällaista. Varmasti siellä on synergiaetujakin, mutta ei ole mitään järkeä rakentaa tällaisen Senaatti-himmelin sisälle mitään mini-Senaatti-himmeliä.

Tässä tämä minun puheenvuoroni. Tällainen tuottovaade verovaroista, 7 prosenttia, on aivan käsittämätöntä. — Anteeksi.

18.48 Veijo Niemi ps: Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset puolustusvaliokunnan jäsenet ovat huolissaan Puolustusvoimien nopeasti kasvaneista kiinteistökuluista ja ennen kaikkea maanpuolustuksellisen näkökulman puutteesta kiinteistöhallinnossa, kun Puolustusvoimien kiinteistöt ovat pääosin valtiovarainministeriön alaisuudessa olevan Senaatti-kiinteistöt-liikelaitoksen omaisuutta.

Nyt esillä olevan ehdotuksen mukaisesti valtion kiinteistövarallisuus olisi jatkossa keskitetty kahteen liikelaitosorganisaatioon: tähän nykyiseen Senaatti-kiinteistöt-liikelaitokseen ja sille perustettavaan uuteen tytärliikelaitokseen toimivaan Puolustuskiinteistöihin. Yhdessä nämä muodostaisivat Senaatti-konsernin. Senaatti-kiinteistöjen omistajan hallinnassa oleva ja Puolustusvoimien käyttämä kiinteistövarallisuus siirrettäisiin Puolustuskiinteistöihin. Samalla tätä omaisuutta nykyisin hoitavan Puolustushallinnon rakennuslaitoksen toiminta siirrettäisiin valtaosin Puolustuskiinteistöihin ja joiltain osin Senaatti-kiinteistöihin.

Puolustushallinnon toimitilojen omistajuutta selvittävän hankkeen keväällä 2019 julkaistussa väliraportissa suositellaan, että puolustusministeriön hallinnonalalle perustettaisiin kokonaan uusi puolustuskiinteistöjen omistamiseen ja rakennuttamiseen sekä niiden hoitoon ja ylläpitoon keskittyvä liikelaitos, myöskin nimeltään Puolustuskiinteistöt.

Arvoisa ministeri, suunta on oikea, mutta tulisiko Puolustuskiinteistöt perustaa täysin itsenäiseksi kokonaisuudeksi puolustusministeriön alaisuuteen, kuten asiantuntijat ovat todenneet? Ei siis tytäryhtiöksi Senaatti-kiinteistöjen eli valtiovarainministeriön alaisuuteen. — Kiitos.

18.50 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Kun keskustelu alkoi, siinä oli 13 pyydettyä puheenvuoroa, ja laitoin oman puheenvuoroni sinne loppuun sen takia, että ajattelin, että tämä keskustelu varmaan kulkee suunnilleen niin kuin se on kulkenutkin: kuullaan monta puheenvuoroa, joissa hyvin kriittisesti suhtaudutaan keskitettyyn kiinteistöomistukseen ja keskitettyyn tilahallintoon.

Itselläni on tästä jonkun verran kokemusta, mutta en tietysti ole tässä Senaatin asiantuntija. Mutta toimiessani yhdeksän vuotta HUS-yhtymän, maamme suurimman kuntayhtymän, toimitusjohtajana meillä oli miljoona toimitilaneliometriä — katsoin juuri, että Senaatti hallinnoi tai omistaa 6:ta miljoonaa, siis se on vielä kuusi kertaa suurempi — ja tämä perusproblematiikka, jota tässä joka puheenvuorossa on jollakin tavalla käsitelty, tuli kovin tutuksi. No, en tässä nyt asetu millään tavalla Senaatin puolestapuhujaksi. Myönnän nämä ongelmat ja haasteet, jotka liittyvät siihen, kuka on isäntä, kuka on renki, ja varsinkin siihen, mitä tässäkin edustaja Mäenpää ja monet muut totesivat, että onko sitten tarpeeksi sitä asianomaisen hallinnonalan tai toimialan osaamista siellä. Ihan tämä sama keskusteluhan käytiin tämän edellisen sote-uudistusrityksen yhteydessä, kun oltiin kaikkia Suomen sairaaloita keskittämässä Maakuntien tilakeskukseen. Silloin otin itse siihen kriittisen kannan. No, silloin voisi ajatella, että se kanta olisi analoginen tälle, niin että kannataisinkin itsekin juuri puolustushallinnon omaa yksikköä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Tämä perusasia kannattaa miettiä, ja minusta edustaja Purra aika analyttisesti tätä äsken käsitteli. Varmaan se liittyy siihen, että hallintovaliokunnassa, jossa hän on puheenjohtajana ja jossa itse olen jäsen ja jossa seuraavakin puhuja on jäsen, olemme nimenomaan Rajavartiolaitoksen ja poliisin osalta tätä samaa problematiikkaa käyneet läpi. Eli kyllähän siinä on etunsa, että me tietyn osaamisen erikoisalan, tässä tapauksessa kiinteistöomistuksen, kiinteistön hallinnoinnin, isännöinnin, kiinteistönhoidon, keskitämme — ihan niin kuin on järkeä siinä, että kuljetuksia keskitetään, laboratoriotoimintoja keskitetään — sen sijaan, että jokainen harrastaisi pienimuotoisesti sitä omaa. Tuohan se asiantuntemusta, mutta siihen pitää sitten pystyä saamaan rahankulku, se aito isännöisyys, niin, että ei käy niin, että määrätään ulkopuolelta, että nyt teidän hallinnonalanne, vaikka puolustushallinnon tai poliisin, raami on 3 prosenttia, mutta kiinteistökulut nousevat 10 prosenttia. Silloinhan se syö juuri sitä varsinaista toimintamenoa. Eli tähän mekanismiin, miten niitä hallinnoidaan ja miten rahoitetaan, pitää saada selkeyttä.

Sinänsä en nyt tässä ota kriittistä kantaa tähän ehdotukseen, mutta halusin osallistua keskusteluun.

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän käytettävissä olevan ajan puitteissa vielä puheenvuorot edustajille Holopainen, Eskelinen, Piirainen, ja sen jälkeen keskustelu keskeytetään, jos lisäpuheenvuoroja on. — Ja ministerille kyllä.

18.53 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Tässä on käyty hyvää keskustelua tästä haasteesta, joka meillä on liittyen nyt Puolustusvoimien kiinteistöihin mutta myös, kuten täällä on mainittu, muihin turvallisuustoimijoiden kiinteistöihin. Tämä toimitilakulujen kasvu uhkaa syödä toimintamahdollisuuksia siltä varsinaiselta toiminnalta, ja se ei ole kestävä tilanne, varsinkin kun samanaikaisesti näissä kiinteistöissä on hyvin laajoja sisäilmaongelmia.

Puolustusvoimien osalta kiinteistöjen osuus toimintamenoista on merkittävä. Kuten täällä on mainittu, ne muodostavat yli 260 miljoonan euron vuotuisen kuluerän. Tässä nykymallissa, joka on hyvin monimutkainen, Puolustusvoimat toimii vuokralaisena ja vastaa kohteiden ylläpidosta ja sitten taas vuokranantaja, Senaatti-kiinteistöt, vastaa peruskorjauksista ja uudisinvestoinneista ja sitten vuorostaan Puolustusvoimat ostaa ylläpitoon liittyvät työt edelleen rakennuslaitokselta. On aikaisemmissa selvityksissä tunnustettu, että tämän monimutkaisen hallintomallin avulla ei ole pystytty hillitsemään kiinteistömenojen kasvua, ja se on myös ongelmallinen toimitilojen ja kiinteistönhoidon osalta ja myös vaarantaa tämän kiinteistökannan arvon säilymistä.

Puolustuskiinteistöille kohdistuu myös ihan erillinen vaatimus tilojen turvallisuudelle, varsinkin kun Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut entistä haastavammaksi, ja Puolustusvoimien kiinteistöiltä vaaditaan erityistä huoltovarmuutta ja toimintavarmuutta. Esimerkiksi kiinteistöautomaatiojärjestelmät on suojattava mahdollisilta kyberhyökkäyksiltä. Kriittisten kiinteistöjen tiedot on myöskin suojeltava tiedustelutoiminnalta ja minimoitava sitä kautta kaikki haavoittuvuudet. On täten ihan välttämätöntä tunnustaa, että tällaisten kiinteistöjen osalta kiinteistöpalvelujen tuottaja on käytännössä strateginen kumppani, ja on järkevää, että tässä nyt uudistuksella tavoitellaan yksinkertaisempaa hallintoa ja ratkaisua näihin edellä mainittuihin haasteisiin.

Mutta kun tämä keskustelu nytkin on tuonut esiin ongelmia ja kun samaa keskustelua on käyty puolustusvaliokunnassa tuossa koko syksyn ajan ja tästä aiheesta on tullut paljon yh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

teydenottoja, niin kyllä sitten edelleenkin on tarkasti tarkasteltava, onko tämä nyt ehdotettu malli se paras mahdollinen ratkaisu. Varmaan sitten tässä valiokuntakäsittelyjen aikana vielä tähän saadaan lisätarkennuksia kuulemisissa.

On tullut paljon yhteydenottoja myöskin henkilöstön puolelta. Ollaan oltu hyvin huolestuneita siitä, kuinka tämä uudistus sitten vaikuttaa henkilöstön asemaan, ja siitä pyytäisiinkin vielä ministeriltä kommenttia.

18.56 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puheenjohtaja! En ota itsekään kantaa tähän hallintomalliin. En tiedä ihan varmaan, onko tämä nyt sitten aivan optimaalisin malli, mutta onhan tämä nyt ihan toista kuin entinen suoraan Senaatin alla: sekava malli kiinteistöjen ylläpidon ja kustannusten ja huollon ja tukipalveluitten osalta.

Ne tavoitteet, mitä talouden osalta nyt sitten tässä on asetettu, kyllä tällä mallilla näyttäisivät toteutuvan, jos näissä pidättäydytään. Siellä 11 prosenttia maksimissaan olisivat sotilas- ja maanpuolustuksen menoista nämä vuokratustannukset, ja vuokrataso jäädytettäisiin vuoden 2020 tasolle, jolla mentäisiin vuoteen 2035. Tämähän kuulostaa hyvältä. Sitten nämä tukipalvelut tavallaan yhdistetään, mistä saadaan se kustannussäästö.

Hyvä, että tässä on näin vahva ote otettu tähän henkilöstön asemaan. Tällä myös sitten pystytään osaamista keskittämään ja tukemaan myös molempia liikelaitoksia.

Tässä nyt vähän harmittaa, että Rajavartiolaitos jää nyt aivan samojen ongelmien kanssa painimaan tilojen huonon kunnon, kosteusongelmien osalta plus sitten näitten vuokratustannusten osalta, jotka joka kerta tulevat, kun Rajavartiolaitoksen johtoon törmää, ensimmäisenä asiana eteen. Tämä poliisihallinto minusta tällä mallilla varmaan menee eteenpäin. Sitä, onko jotain tarvetta hioa, pitää sitten valiokuntakierroksella teidän mieltä.

Sitten jos peilaa hallitusohjelmaan, niin kyllähän tässä hallitusohjelman tavoitteet ovat pääosin toteutumassa.

18.58 Raimo Piirainen sd: Arvoisa puhemies! Oli tarkoitus kysyä ministeriltä äsken, mutta aika loppui kesken, joten pitää esittää kysymys nyt. Kun näistä tuottovaateista on ollut aikaisemminkin puhetta ja sitten on katsottu sitä, paljonko on tyhjinä kiinteistöjä Senaatti-kiinteistöillä ja paljonko on vuokrattuja — ja tietenkin kun niitä on tyhjinä, niin jollakin tavalla täytyy saada kustannettua kiinteät kustannukset — niin otetaanko se niistä tiloista, mitkä ovat vuokrattuna?

Tuohon edustaja Eskelisen kysymykseen: Nimenomaan justinsa Rajavartioston osalta minäkin olen saanut harvaan asutuilla seuduilla palautetta, että siellä on kiinteistöjen neliövuokrahinta paljon korkeampi kuin esimerkiksi markkinahinta. Varsinkin sitten, kun tehdään pientä remonttia, hinta nousee heti merkittävästi. Varmaan Rajankin puolelta kannattaisi jollakin tavalla osallistua samantyyppiseen kiinteistörakenteen muodostukseen kuin Puolustusvoimienkin osalta.

Puhemies Matti Vanhanen: Koska viimeiset puheenvuorot ovat olleet niin tiiviitä, niin äsken puhutun vastaisesti myönnän vielä puheenvuoron edustaja Kopralle. Sen jälkeen ministeri, ja tämä keskusteluosuus päättyy.

18.59 Jukka Kopra kok: Kiitän joustavuudesta, arvoisa puhemies! Tämä poliisin, Rajan ja Puolustusvoimien kiinteistöjen hallinta ja ne ongelmat ovat meille kaikille piinallisen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

tuttuja, ja meillä varmasti täällä eduskunnassa vallitsee yksimielisyys siitä, että asia pitää ratkaista.

On hienoa, että hallitus on tarttunut tähän ongelmaan, mutta valitettavasti, ministeri Paatero, minun mielestäni tämä teidän esityksenne ei ratkaise tätä ongelmaa. Se, että kapseloidaan Puolustuskiinteistöt valtiovarainministeriön alaisuuteen entiseen Senaattiin, ei korjaa sitä ongelmaa, mitä ollaan lähdetty korjaamaan, vaan tämä tulisi toteuttaa siten, että tämä koko kiinteistöhallinta Puolustuskiinteistöjen osalta siirretään puolustusministeriön alaisuuteen. Siellä on keskitetyt osaaminen ja asiantuntemus, mikä tämän kiinteistömasinan käyttöön ja ylläpitoon vaaditaan. Toivon tietysti, että eduskunta vielä tältä osin tuunaisi tätä esitystä, niin että saataisiin järkevin mahdollinen ja paras mahdollinen ratkaisu tämän ongelman hoitamiseksi.

Olisi ollut hyvä, jos poliisi ja Rajavartiosto olisivat olleet tässä paketissa mukana, mutta varmaankin heidän aikansa on sitten myöhemmin. Yhdyn täysin edustaja Piiraisen näkemykseen siitä, että he ovat nyt tässä väliinpuotoajina ja tarve paremmalle kiinteistöhallintamallille on myös siellä Rajan ja poliisin puolella huutava.

19.01 Kuntaministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä tuli monta asiaa yleisesti Senaatista, mutta myöskin erityisesti tästä. Kuitenkin pitää uudelleen todeta, että tämä esitys, joka nyt on täällä eduskunnalla käsiteltävänä, on puolustusministeriön eliikkä puolustushallinnon ja valtiovarainministeriön yhteinen esitys, eliikkä ei ole olemassa enää puolustushallinnon omaa tahtoa ja valtiovarainministeriön omaa tahtoa, vaan on yksi esitys, josta on kaikki kysymykset käyty yhdessä läpi ja saatu tämä yhteinen tahtotila tähän esitykseen. Eliikkä tämä on kuitenkin se lähtökohta. Ja tässähän siirtyvät, niin kuin todetaan, sieltä nykyisin yhdestä Senaatista ne kaikki puolustushallinnon kiinteistöt omaan tytäriikelaitokseen ja myöskin se päätösvalta niin, että sen Puolustuskiinteistöjen hallituksen päättää valtiovarainministeriö, mutta esitykset siitä, ketkä siellä hallituksessa istuvat, tulevat Puolustusvoimien puolelta. Se päätösvalta ja se, mitä kiinteistöjä tarvitaan, kuinka paljon niille on käyttöä ynnä muuta, tulee sieltä Puolustusvoimien puolelta.

Tähän tietenkin liittyy se asia, mikä täällä myöskin tuli esille liittyen esimerkiksi näihin turva-, ict-järjestelmiin ynnä muihin, että ne saadaan pidettyä siellä samoissa käsissä niin, että ne ihmiset, jotka työskentelevät Puolustuskiinteistöissä, ovat myöskin turvaluokitusten osalta ja meidän erilaisten tietoliikenneverkkojen osalta juuri ne, joilla on käyttöoikeudet näihin kaikkiin, ja näin nämä saadaan hoidettua. Sitten meillä on yhteisiä hallinnollisia ihmisiä vaikkapa palkanlaskennassa ja muissa toimissa, jotka voivat sitten hoitaa asioita molempien puolelta. Tällä hetkellä tilanne ei ole ollut ideaali, koska meillä on ollut niin, että ne kiinteistöt ovat siellä Senaatin puolella, joka hoitaa peruskorjaukset ja uusinvestoinnit, ja sitten toisaalta meillä on tämä kiinteistöjen hoito, huolto ja normaali käyttö ollut siellä rakennuslaitoksen valvonnassa. Tässä on ollut semmoisia kapeikkoja välissä siinä, mikä osa näistä tehtävistä kuuluu minnekin, ja nyt me saamme ne samaan organisaatioon, jotenka uskon, että se palvelutaso näiltä osin paranee, koska ne samat ihmiset hoitavat sitten yhden kiinteistön osalta kaikkea. [Juha Mäenpää: Mutta onhan Puolustusvoimilakin palkanlaskenta!] — Kyllä, mutta nyt meillä ovat ne täällä samassa niin, että ne voidaan yhdistää.

Tämä kysymys Rajan, poliisin ynnä muiden osalta liittyy siihen, että meillä oli keskustelussa — muistatte — turvallisuuskiinteistöt-ajatus jossain kohtaa tässä matkalla. Ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

nakin tässä ensi vaiheessa tämä on erityisesti tämä Puolustuskiinteistöt, ja sitten taas ei ole nähtävästi mahdollista tai järkevää ainakaan tässä kohtaa yhdistää niitä kaikkia, koska niillä on hyvin erityyppisiä toimintoja. Se, onko tulevaisuudessa eriyttävissä joitain muitakin erillisiä tytäriikelayksiköitä tai jotain muuta, on sitten toisen keskustelun paikka.

Poliisien kanssa tällä hetkellä — jos vastaan tähän Senaatin yleisempään puoleen — on olemassa erillinen suunnittelu, miten poliisien kiinteistökytymykset ratkaistaan. Ei vielä kaikkia ratkaistu, meillä on yhä edelleen Oulun ja muutamien muitten kaupunkien osalta isoja ongelmia näissä, mutta sitä tehdään ihan kahdenvälisillä neuvotteluilla, jotta saataisiin näitä tilanteita etenemään.

Yleisemmin ottaen Senaatin ja koko valtionhallinnon ja, voisin sanoa, myös kuntien osalta kiinteistöjen ongelmat ovat aika tuttuja. Meillä on puolustusvoimauudistukseen ja moneen valtionhallinnon muutokseen liittyen ympäri Suomea tyhjiä kiinteistöjä, jotka eivät ole menneet kaupaksi, jotka yhä edelleen ovat rasittamassa koko Suomen valtion budjettia tietenkin sen Senaatin kautta. Ihan samalla tavalla tutun kuuloista on myös kuntien osalta, tyhjiä kiinteistöjä ja toisaalta sisäilmaongelmien takia tyhjiilleen jääviä tai suuria korjauksia vaativia kiinteistöjä. Tämä on minun mielestäni meillä ihan isompi yhteiskunnallinen kysymys, johon pitää löytyä vastauksia. Senaatin sisällä siihen on yritetty ja yritetään yhä enemmän painottaa, ja sitten meillä on ihan erillinen Terveet tilat -strategia, joka liittyy kaikkiin kiinteistöihin.

Tähän Senaatin toimintaan yleisesti: Se on ollut täällä käsittelyssä myös tarkastusvaliokunnassa, mikä oli erittäin hyvä, mutta muistutan nyt yhä edelleen, että Senaatilla ei ole tuottovaatimusta. Senaatilla on aiemmin ollut tuottovaatimus, ja tuottoa on sitten kerätty, mutta tällä hetkellä vaatimusta ei ole. Senaatti saa tuottoa myymällä kiinteistöjä tai maatalueita, joille valtiolla ei ole enää tarvetta, mutta Puolustuskiinteistöjen, Rajan tai muiden kiinteistöistä ei kerätä voittoa jaksaksemme sitä täällä budjettien kautta sitten eteenpäin. Budjettiin tämä tuottovaatimus on nolla, ja siitä me pidämme yhä edelleenkin kiinni.

Vielä tähän historiaan: Katsoin, että jostain sadan vuoden takaa meillä on ollut jo jonkunlaisia yhteisiä rakentamiseen tai tilojen hallintaan liittyviä hankkeita, ja viimeksi täällä on ollut siis Valtion kiinteistölaitosta ja Rakennushallitusta. 2001 on perustettu nykyinen Senaatti, jonneka jo 2003 on siirretty Puolustuskiinteistöt, niin että tässä on ollut aika monta hallitusta ja hallituspuoluetta. Kaikki täällä olevat puolueet ovat olleet vuorollaan tässä mukana, ja uskon ja toivon, että kun me nyt teemme tämän muutoksen, me saamme tämän huomattavasti parempaan asentoon kuin aikaisemmillä kausilla, ja uskon, että kun kerran puolustushallinto pääsee tässä itse huomattavasti suoremmin päättämään kaikista kiinteistöihin liittyvistä asioista, niin myöskin tämä tilanne paranee.

Vielä kertauksena tähän henkilöstöön: Ei, tässä ei olla vähentämässä yhtään henkilöstöä. Ennemmin sieltä on tullut viestiä, että tarvittaisiin esimerkiksi rakennuttamisosaamista lisää, jotta näitten kiinteistöjen kanssa pärjätään tulevaisuudessa. Kaikki työntekijät siirtyvät liikkeenluovutuksella, ja tässä valmisteluorganisaatiossa, niin kuin nyt näette myöskin sieltä lausuntojen antajista, ovat myöskin työmarkkinajärjestöt olleet työntekijäpuolelta vahvasti mukana, jotenka heidät on sitoutettu tähän. Tiedän, olen myöskin aiemmin saanut kuulla tätä epäilyä siitä, mitä tapahtuu rakennuslaitoksen henkilöstölle, mutta tällä hetkellä se luottamus on jo varsin vahva siihen, että tämä menee hyvin.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 67/2020 vp

Asia lähetettiin puolustusvaliokuntaan, jolle hallintovaliokunnan on annettava lausunto.